

La llegenda d'en Morgat

Segons explica una vella tradició, abans de la formació de l'estany, les poblacions de Banyoles i Porqueres estaven unides per una fèrtil planúria. Era una plana molt rica, plena de camps de blat, arbres fruiters i un bé de Déu d'animalons de tota mena que alegraven la vida dels camperols.

Una tarda de calma, quan el sol ja es ponia, en un cel puríssim com pensaments d'infant, en Morgat, un pagès que vivia en un turó al voltant de la plana, llaurava els camps amb una parella de bous. De sobte va sentir una veu clara i vibrant que deia:

Morgat, Morgat,
agafa la llaura
i vés sota teulat!

(Que vol dir: agafa els bous i l'eina de llaurar, i vés a casa.)

El bon pagès, de galtes vermelles i bon cor, es quedà confús. Va mirar pertot arreu per si veia algú.

–Sí que és estrany! –va dir-se–. Diria que algú m'ha cridat i no veig ningú a l'entorn. Serà que em xiulen les orelles?

I sense fer-ne més cas tornà a la feina. Però no havia fet encara dues passes, que la mateixa veu va cridar:

Morgat, Morgat,
agafa els bous
i vés-te'n a casa!

El camperol, tot estranyat, va pensar:

–No em xiulen les orelles, perquè ho he sentit ben clar. Però que me'n vagi...? Per què? El vent no bufa, fa bon temps. No ho entenc, com hi ha món!

I continuà treballant. Però heus aquí que per tercera vegada va ressonar la misteriosa veu, més forta que mai:

Morgat, Morgat,
vés-te'n a casa
o seràs negat!

Ja no va dubtar més, perquè en aquell moment va sentir un soroll estrany, com si sortís de sota terra, mentre aquesta tremolava tan fort, que el pobre Morgat no podia ni aguantar l'equilibri i els bous van començar a córrer i a fugir turó amunt.

I en Morgat, molt espantat, va arrencar a córrer darrere la parella d'animals.

I heus aquí que quan varen arribar a la pineda del seu mas, tot el pla s'enfonsà com per art d'encantament.

En Morgat, groc d'espant, veia pujar del fons de la terra unes onades gegantines que inundaren tots els camps, conreus i arbres de tota la contrada.

Poc després, les aigües es calmaren i deixaren format un gran bassal: l'estany de Banyoles!

Lluís Constans (adaptació)

I ara la història...

A la part alta de Banyoles, quasi arran dels carrers de la ciutat, hi ha l'estany més important de Catalunya.

Quan es va formar l'estany, fa milers i milers d'anys, les comarques del Pla de l'Estany i la Garrotxa patien molts terratrèmols. Això i l'activitat dels volcans propers de Santa Pau i d'Olot van provocar un moviment de terres i es va fer una escletxa molt fonda, on van quedar estancades totes les aigües de les rodalies i les dels vessants de les muntanyes.

Avui dia encara existeix el mas d'en Morgat, que està situat sobre un turonet des d'on es divisa l'estany. En aquest mas conserven els escrits antics que expliquen la llegenda del pobre Morgat.

Lectura 7: La llegenda d'en Morgat

1 Marca l'afirmació que et sembli més exacta:

- ☐ Les llegendes expliquen fenòmens reals.
- ☐ Les llegendes són contes que serveixen per distreure la gent.
- ☐ Les llegendes són contes que tenen un fons de veritat.

2 Contesta aquestes preguntes:

- a) Quin fenomen ens explica la llegenda d'en Morgat? _____
- b) La veu que sent en Morgat, li diu sempre el mateix? _____
- c) Quina diferència hi ha entre el primer i tercer avís? _____
- d) Quan va sentir la veu per primera vegada, què va pensar en Morgat? _____

3 Numera aquestes frases segons l'ordre en què va passar la història:

- ☐ El pagès surt corrents.
- ☐ La terra fa una forta sotragada.
- ☐ En Morgat sent fins a tres vegades una veu que li recomana anar-se'n a casa.
- ☐ La plana queda inundada per les aigües.
- ☐ En Morgat està llaurant tranquil·lament els seus camps.

4 Fixa't que la llegenda ens dona una explicació poc real de la formació de l'estany de Banyoles. Busca informació en una enciclopèdia i explica com es va formar el llac.

VOCABULARI

5 Marca què volen dir les expressions següents i escriu una frase amb cada una:

a) Quedar groc d'espant vol dir:

☐ pàl·lid ☐ negre ☐ blanc

b) Un bé de Déu vol dir:

☐ molt ☐ ric ☐ generós